

DEŠETILETÉ PŮSOBNÍ MATICE VYŠŠÍ VZDĚLÁNÍ.

Dne 27. července 1902 v Cedar Rapids, Ia., byla založena Matice Vyššího Vzdělání. Původní této myšlenky a její uskutečnění jsou pánové prof. Bohumil Šimek a W. F. Severa a několik jejich přátel, kteří jim podali ruky pomocné k tomuto vznešenému dílu. Na krátko před touto Maticí V. V. byl v Omaha, Nebraska, založen Fond Kubelkové Nadace na Konservatoři Pražské a ačkoliv jsem byla členky výboru tohoto, přece jsem myšlenku M. V. V. podporovala, neboť jsem v ní viděla nutnější potřebu, poněvadž se týkala širšího kruhu, a za druhé dovolovala všeobecnějšího používání, kdežto Nadání fond byl jen pro odborníky. A právě proto, že tyto dva veřejné podniky byly založeny tak v blízké době za sebou, našlo se záhy dosti lidí, již začali jeden podnik druhým ubíjeti. Středisko velké nenávislosti vůči M. V. V. bylo zrovna zde v Omaze, kde náš sousední list přikře odsuzoval a hnutí, neboť se domníval, že jest to na úkor Fondu zde založenému. Jediný "Pokrok Západu" schvaloval tuto myšlenku, poněvadž jeho ředitel Václav Bureš (osobní přítel a spoluzák pana B. Šimka) viděl velikou potřebu založení podobného tělesa, které by napomáhalo nemajetným studentům k dosažení vyššího vzdělání, neboť ze zkušenosti seznali studující zde před 29 roky, co mladých nadaných krajanů bylo nuceno se vzdáti dalších studií pro nedostatek financí.

Panu Severovi všechna čest, že tak vydatně přispěl peněžitou částkou na tento podnik (třeba že i to mu mnozí záviděli a získal si tím mnoho nepřátel, ale jemu to nevažilo a on přece zvíťazil). Rovněž tak pan prof. B. Šimek věnoval M. V. V. kolik roků namáhavé práce, použív každé příležitosti ve všech městech Čechy obydlených ku pořádání přednášek, aby povzbuzoval jednotlivce i spolky k činu, vysvětluje jim nutnou potřebu fondu takového a pobádaje rodiče i mládež ku vyššímu školnímu vzdělání, abychom nabylí zde uznání jako národ vzdělaný. Čas a výlohy s přednáškami spojené tratil sám. (Za to jej jeho osobní přátelé chtěli ze samého uznání očerniti u profesorů na universitě a šli až tak daleko, že jej chtěli zbavit místa, které již přes 25 roků zastával jako profesor.) To jest uznání mnohých také — krajanů za upřímnou a poetivou práci! Pan Pavel Koráb zastává již tajemnictví po mnoho roků, a jaké odměny tomu se dostalo neb dostane, nevím, neboť v účetní schůzi při přehlížení knih jsme shledali, že úředníkům nebyl až do té doby (října 1910) vyplacen ani cent za jejich obrovskou práci. Výdeje za tiskové práce a za poštovné kryl pan Severa ze skorem žebračských příjmů z Národního Kolku (které, jak se zdá, též ustaly) a ostatní, co se nedostalo, doplatil.

Jak je všeobecně známo, fond Kubelkův, který byl po čase změněn na Česko-Americkou Nadaci, byl dne 27. května ve schůzi, kde se sčítali hlasy, rozhodující o jeho rozdělení, rozdělen takto: Část \$500 odhlasována k zaslání do Prahy na Ústřední Matici Školskou a zbytek fondu určen k odevzdání Matici Vyššího Vzdělání zde v Cedar Rapids, Ia. A zásluhu za práci tuto odnesl V. Bureš a moje maličkost, a to zásluhu velice čestnou, neboť má míti dohru před soudem v Chicagu, Ill. Tak ne jen Vy tam v Cedar Rapids jste zohatli z veřejné díny, (ne finančně, jak jest zvykem, ale na zkušenostech). Ale ať je to již jakkoliv, dobrá práce jest vykonána vzdor všem překážkám a prospěje lidu všeobecně. Nejlepší to pomník, jaký zde může člověk postaviti, jest dobrá a záslužná práce pro naše potomky.

Naši krajané a krajaneky, kteří používali výhody tohoto fondu, by měli z vděčnosti podati veřejnosti důkaz a napsati dopis do některého českého listu ohledně výhod a dobra, jaké jim vypluly prostřednictvím M. V. V., tak aby naše ctěné spolky i jednotlivci poznali, že zamilování jmen studentů, používajících fondu te-

hoto, před veřejností není žádná nástraha (jak bylo od mnohých i mně předhazováno) a že se to děje jen z opatrnosti, by to nebylo někdy nějakým nepřívětivcem studentům, těchto výhod používajícím, předhazováno. Kdo přispívá na podnik tento, jest vždy pro své uspokojení oprávněn se přesvědčiti v knihách Matičních, a kdo podnik tento nepodporuje, nemá právo ani na posuzování a vyčítání, neboť jsou to obyčejně ti lidé, již nejméně udělají, kterým na tom nejvíce záleží, aby dělali mrzutosti.

Matice Vyššího Vzdělání přeji, by mohutněla a byla hojně podporována ve šlechtěné práci svoji ode všech spolků a jednotlivců, neboť jest to jediný společný podnik, který mají američtí Čechové a na který můžeme býti všichni hrdí. Bylat to zajisté M. V. V., která dala podnět ku založení stolice českého jazyka na universitách a kollejiích, a též tak k založení Klubu Komenských. Práce tato je v úzkém spojení jedna s druhou, a jen společným přičiněním se uplatní i ten opovrhovaný "Bohank" zde v Americe. Školou a jediné školou — a vzornou výchovou si získáme úcty u jiného národa, který nás až dosud nepochopil. Zdar Matičce přeje Milostina Burešová.

DOPIS Z ČECH.

(Od zvláštního zpravodaje P. Z.)

Praha, 15. července 1912.

Praha je pomalu prázdná. Již je dávno po všesokolském sletu, který osvěžil naši duši tolika radostnými a bujarými dojmů a vzpružil mocně naše sebevědomí, takže s jasným a hrdým zrakem chápeme se opět svých prací ve svém povolání a odhodlaně očekáváme útoky ať už svých osobních nebo nepřátel českého národa, kteří již tolik staletí stojí proti nám v nepřátelském řádu. Milí hosté rozejeli se již dávno na všechny strany světové, do Francie, Anglie, Ruska, Srbska, Bulharska, Makedonie, Slovinska, Slovenska, jen naši milí američtí krajané, jejichž pobyt je ovšem rozpočten na delší dobu, rozutekli se nám, aby navštívili a pobýli u svých přátel a známých po českých zemích. Třináctého t. m. byl zakončen školní rok na pražských obecných školách a tak v ten den nebo následující dny odvezly vlaky z Prahy sta rodin s nedočkavými již dětmi, které tak dlouho a dlouho už počítaly a zamamenávaly jako dosluhující vojáci na vojné dny, kdy opustí školu, Prahu a rozletí se na všechny strany na venkov, do šumivého lesa, na pestře louky, k bublavým potokům. A tak zbudeme tady na konec jen my letní vdovci, kteří se opékáme v dusných kancelářích, v rozpálených slunečním žářem ulicích

a začouzených hospodách. Tak závidím těm šťastným, kteří nás tady tak bezohledně zanechali! — Přijde však taky den a my nastoupíme svou krátkou dovolenou a budeme se smát těm, kteří ještě nemohou jet nebo těm, kteří již se vrátili a s kyselou tváří opět zasídlají na svá stará místa v té milované kanceláři. —

Ve víru sokolského sletu stalo se několik událostí, které by jindy byly vyvolaly větší pozornost, takto ale přehlášeny byly sokolskými slavnostmi. Jednotný český klub na říšské radě vídeňské se rozpadl, takže v něm zůstali jen Mladočeši a agrárníci. Zástupci ostatních českých stran vystoupili, protože český klub poskytoval ve všech věcech vláde podporu a hlasy, ačkoli vláda vídeňská se chová k českému národu pořád stejně nepřátelsky a protože klub nevyhradil si za své hlasy sebe menší vymoženosti. Nyní v letní době je však v politických záležitostech jako v mnohých jiných klid, poslanci i ministři jsou na letních prázdninách a v lázních, a tak tedy výsledky tohoto výstupu uvidíme až na podzim. —

Vyrovnání v Čechách mezi Čechy a Němci vleče se stejně dál a bude-li nebo nebude-li, nikdo se neodvážá vyslovit.

V poslední době událo se také několik úmrtí významných mužů českých. Zemřel básník J. V. Sládek, učitel anglické řeči na pražských školách, zemřel ministr orby dr. Albin Bráf, zeť dra. Riegera, bývalý profesor na pražské universitě a zasloužilý pracovník v národohospodářských věcech. Zemřel prof. dr. Kaufmann, jenž odkázal velkou část svého jmění do stavu hluchoněmých. —

Zně v Čechách jsou hodně zpozděny. Jindy v tuhle dobu bývají žně kolem Prahy a v teplejších krajích kolem Labe v plném proudu, letos počínají teprve nyní sem tam na stránkách sekati žita. Úroda — nebude-li poškozena — bude dosti hezká, ač je mnoho míst prolehlých aspoň kolem Prahy. Zvláště řepa stojí letos velmi hezky.

V. Handrboch.

DOPIS Z ČECH.

Poslední den sletový 1. července 1912.—Odhalení pomníku Palackého.

Dnešní den zasvěcen jest křesťeli historie národa českého Františku Palackému. Do žuly vtesána jest jemu památka, z kovu ulity jsou jeho děje.

Pomník postaven jest z veřejných sbírek a subvencí za 525,000 korun dle návrhu profesora Stanislava Suchardy (Čecha). Stojí na prostranství proti mostu Palackého na Podskalí s lahodnou symphoní k sochám Myslbekovo-

vým, umístěných na pilonech mostu Palackého.

Kovová allegorie po pravé straně pomníku představuje "Útisk", po levé straně "Probuzení" a za Palackým zdvihá se národ z mrákot a povznáší se hlasem "Historie".

Pod dvouhlavou příšerou s perutí z dubových větví na jedné a pod "Probuzením" na druhé straně vtesána jsou slova: "Ze mdloby útisku — k novému žití budils lid". V čele pomníku pod vavřínovými ratolestmi: "Svému buditeli a vůdci vzkrísěný národ" a na zadní straně závěť Palackého: "Nezbývá mi než toužebně přání, aby Bůh ráčil požehnati dílu mému, aby hojně posloužilo národu ku poznání sebe samého, a k uvědomění se o tom, čím jest a čím býti má". A v těchto motivech pohybovala se i slavnostní řeč Dra. Kramáře, který hájil českou státoprávní politiku dle zásad Palackého, vreholící ve stejné svobodě, právech a spravedlnosti českého národa ku národům jiným, jimž svou kulturou stojí na rovni. —

Zdaž jeho slova byla pochopena, budoucnost nám přinese. Odhalení pomníku účastnila se ve velkém množství šlechta, hodnostáři vojenští, zástupcové vlády, vrehní duchovenstvo atd., zástupcové českého Slovanstva a českých měst, kteří kládli k nohám Palackého nádherné věnce.

Odpoledne zakončena byla cvičení sokolská Marathonep a ještě téže noci odjížděli mnozí hosté domů. Jak veliký nával byl obecnstva z venku, dlužno počítati jen z toho, že v posledních dnech předseletových přijelo do Prahy 1,500 zvláštních vlaků, mimo to Rusové, Bulhaři a Srbové přijeli přímými vlaky ze své otčiny (as 400 vozů).

Dnes zavládl po ulicích pražských normální ruch a jen pomník Palackého obléhán jest pozorovateli v němž zadumání.

Národní ztráty ve dnech sletových. Neúprnsná smrt řádila ve dnech sletových v řadách vynikajících mužů.

Dne 27. června zemřel Josef Anýž, zemský poslanec a chefredaktor "Národních Listů".

Dne 28. června zemřel na Zbiroze vynikající český básník Josef V. Sládek a

dne 1. července universitní profesor Dr. Albin Bráf, ministr orby.

Spolehlivé pojištění na život!

za skutečnou cenu u

WOODMEN of the WORLD

(Děveřů Světa)

české tábory v Omaze a South Omaze.

Zdravé, šťastné děti
a dorostlí lidé nalézají se v těch domácnostech, kde
DRA. PETRA
HOBOKO
Je domácím lékem. Vylučuje nečistoty ze soustavy tělesné a tvoří novou, bohatou, červenou krev a buduje pevné kosti a svaly. Připraveno z čistých zdravých dávkových kořenek a bylin zvláště se hodí cih pro děti a lidi slabé soustavy těla.
V užívání po více než sto let je časem zkoušeno a časem vyzkoušeno. Ne jako jiné léky, nelze ho dostati v lékárnách, ale dodává se lidem přímo od jediných vyrábětelů a majitelů. Adresujte: 19-25
DR. PETER FAHRNEY & SONS CO. SO. HOVNE AVE. Chicago.

Choroby konečnicku — vyléčeny
Mírné léčení, jež vyléčí v krátké době zlatou žílu, píštěl a jiné choroby konečnicku bez operace. Neponiká se chloroformu, etheru nebo jiného všeobecného uspávacího prostředku. Vyléčení zaručeno v každém případě, kterýž ku léčení převezmu a peníze složíte po vyléčení. Píšte si o knihu o chorobách konečnicku, s dosvědčeními, na: 471f
DR. TERRY — Bee Building — OMAHA.

Václav Kozák,
—vlastní čistě zařízený—
řeznický a uzenářský závod
910 Bancroft ulice, OMAHA, NEB.
Zásoby čerstvého masa, jakož i veliké výrobky uzenářské jsou vždy té nejlepší jakosti. Zkuste koupiti u něho jednou a zajistě, že podruhé přijde zase. — Zboží na požádání dováží do domu. Objednávky možno učiniti telefonem: Douglas 4788.

Nepotřebují býti Vaše pokoj nové vypapírovány anebo dům Váš nově obarven? Jestliže ano, pak zadejte ihned práci tu
FRANK LANGPAULOVÍ,
majitel pěkně zařízeného obchodu nástěnným papírem, barvami, sklem olejem v ČÍSLE 1261 So. 13. ST. OMAHA, NEB.
Jeho v oboru tomto dlouholetá zkušenost a pochvalná pověst úplnou Vaši spokojenost zaručují. Na skladě najdete velký výběr nejnovějších vzorků krásného nástěnného papíru, různých barev, varnišů, olejů, štětů a skla všech velikostí. — V každém případě neopomeňte jej navštívit. 36-1f

Pacholík, Novák & Co.
natěračí domů a papírovači pokojů
v čísle 1405 již. 15. ulice, OMAHA.
jsou ochotni posloužiti krajanům dobře a levně a za práci svou ručí. Obraťte se na ně s důvěrou. Tel. Tyler 1770.

ČESKÁ ODBOČKA
BANKERS SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
(SPOLEHLIVÉ SPORITELNY)
Přijímáme vklady od \$1.00 do \$5,000. Pod státním dozorem. Vklady zaručeny jsou prvním markyem na zastavený pozemkový majetek. Dividendy 6 procent.
Peníze půjčujeme za výhodných podmínek. V každém případě bližší podrobnosti ochotně Vám sdělí:
A. D. TOUZALÍN, sekretář. **ADOLF A. TENOPÍR,** ředitel.
ČESKÉ ODBOČKY BANKERS SAVINGS & LOAN ASS'N.
Čís. 1325, roh 14. a William ul., Omaha, Nebr. Tel. Doug. 8397.

TISKOVÉ PRÁCE
VŠEKERÉ tiskopisy, jako: Psací papír s ohlavením, obálky se zpáteční adresou, účty, navštívky, obchodní listky, vstupenky do plesů, koncertů, a pod., plakáty různých velikostí a barev, pozvánky, snubní oznámení, kvitanění knížky stanovy, domácí pravidla, atd., atd., zhotovujeme rychle, vkusně a levně. Píšte si o ceník pod adresou:
Pokrok Západu,
1417-19 So. 13th St. OMAHA, NEBR.

Kartoništa "State Journalu" z Madison, Wis., nakreslil nábeho strýčka Samuela jak asi sám sobě připadal, když jej došla zpráva o velkém vítězství Ameriky při olympických závodech ve Stockholmě.

Předplatte svým přátelům "Pokrok."